

Asia: VN/1281/2020

Lausuntopyyntö hallituksen selonteosta kotoutumisen edistämisen uudistamistarpeista (luonnos)

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset selontekoa koskevat kommentit

Selonteossa on tunnistettu keskeisiä muutostekijöitä ja kehittämisen osa-alueita. Tunnistamisessa on hyödynnetty tuoreita tutkimuksia ja selvityksiä. Selonteossa esitetyt tavoitteet ja toimet ovat kannatettavia.

Maahanmuuttajaväestö on hyvin moninainen ryhmä, ja siksi he myös työllistyvät hyvin eri tavalla. Erityisen heikkoa työllistyminen on maahanmuuttajanaisilla ja pakolaistaustaisilla muuttajilla. Onkin siksi tärkeää, että nämä ryhmät asetetaan kotoutumispalveluiden erityiseksi kohderyhmäksi, ja että heidän työllistymistään pyritään edistämään. Esimerkiksi kotoutumisohjelman luomisella vahvistetaan palveluiden saatavuutta erityisesti työvoiman ulkopuolella oleville, kuten kotona lapsiaan hoitaville vanhemmille.

On kannatettavaa, että kotouttamispalveluiden vastuita TE-toimistojen ja kuntien välillä selkeytetään, ja että kokonaisvastuu palveluiden yhteensovittamisesta siirretään kunnille. Tämä todennäköisesti parantaa kotouttamisen toimivuutta, erityisesti työvoiman ulkopuolella oleville maahanmuuttajille. Selvitysten mukaan kuntien palveluissa on paljon alueellista vaihtelua. On siksi tärkeää varmistaa, että kotouttamispalveluiden saatavuus on riittävää muuallakin kuin kasvukeskuksissa. Palveluiden laatu tulisi olla yhdenmukaista koko maassa. TE-toimistojen riittämättömät resurssit maahanmuuttajien ohjaukseen on havaittu tuoreimmista selvityksissä. Tähän tulisi myös kiinnittää huomiota.

Maahanmuuttajien työllistymisessä keskeisiä tekijöitä ovat kielitaito, koulutus ja työkokemus. Esitetyt toimet kielikoulutuksen vaikuttavuuden parantamiseksi ovat tervetulleita. Suomen kielen taito jää monilla maahanmuuttajilla heikoksi kielikoulutuksen jälkeen. Kotoutumiskoulutuksen rinnalle tarvitaan työelämää lähellä olevia työvoimapalveluita. Työkokemuksen saaminen on tärkeää

maahanmuuttajien työllistymisen kannalta. Myös lyhytkestoinen ja osaamista vastaamaton työ auttaa maahanmuuton alkuvaiheessa omaksumaan suomen kieltä, kulttuuria ja työelämätaitoja, mikä voi edistää myöhempää työllistymistä. Lyhytkestoisten töiden tarkoitus on kuitenkin toimia ponnahduslautana, eivätkä ne saa estää työllistymistä osaamista vastaaviin tai kokoaikaisiin töihin.

Maahanmuuttajalasten koulumenestykseen vaikuttavat myös heidän vanhempiensa kotoutuminen. Erityisesti maahanmuuttajanaisten työllisyyttä parantamalla voitaisiin samalla myös vaikuttaa maahanmuuttajalasten kotoutumiseen ja tulevaisuuden näkymiin. Maahanmuuttajaäitien kotoutuminen ja kielen oppiminen lisäisi heidän mahdollisuuksiaan tukea lastensa koulutusta.

Suomessa on väestön ikääntymisen ja syntyvyyden alenemisen myötä voimistuva työvoimapula, ja siksi osaavaa työvoimaa tarvitaan myös ulkomailta. Tällä hetkellä oleskelulupaprosessi kestää liian kauan, mikä vaikeuttaa osaavan työvoiman saamista ja houkuttelemista maahan. Tästä syystä on tärkeää, että työperusteisen maahanmuuton lupaprosesseja pyritään nopeuttamaan. Myös ulkomaalaiset tutkinto-opiskelijat, jotka valmistuvat Suomen ammattikorkeakouluista ja yliopistoista tulisi saada houkuteltua jäämään Suomeen.

Kommentit lukuihin 1-6: Tilannekuva ja keskeiset muutostekijät. Pyydämme tarvittaessa kirjaamaan vain tiiviin yleisen lausunnon luvusta ja yksityiskohtaisesti vain tärkeimmät kommentoitavat tai mahdollisesti puuttuvat asiat.

-

Kommentit lukuun 7: Maahanmuuttajien työllisyyden ja osallisuuden edistäminen

-

Kommentit lukuun 8: Nopeutetaan kotoutumisen käynnistymistä

-

Kommentit lukuun 9: Parannetaan ohjauksen ja neuvonnan saatavuutta maahanmuuttajille

-

Kommentit lukuun 10: Luodaan kotoutumisohjelma alkuvaiheen kotoutumisen tukemiseksi

-

Kommentit lukuun 11: Kotoutumisen edistäminen tukemaan osaajien pysyvyyttä ja osallisuutta

-

Kommentit lukuun 12: Vahvistetaan kumppanuuksia ja järjestöjen roolia

-

Kommentit lukuun 13: Hyvät väestösuhteet ja osallisuus tukemaan kotoutumista ja yhteenkuuluvuuden tunnetta

-

Kommentit lukuun: Kotoutumisen edistämisen suuntaviivat 2020-luvulle ja tiivistelmä askelista eteenpäin

-

Busk Henna
Pellervon taloustutkimus PTT ry